

Foto: Werner Nagel

Bladjacht, altijd verrassend en nooit voorspelbaar

Voor veel reewildjagers vormt het lokken van met name oude, heimelijke bokken met behulp van de ree-fiep tijdens de bronstperiode het hoogtepunt van de jacht op dit edele wild. Om hierbij een kans van slagen te hebben en teleurstellingen te voorkomen waardoor de fiep blijvend in de jachtkast verdwijnt, dient men zich van een aantal zaken terdege bewust te zijn. In feite komt het erop neer dat men zo nauwkeurig mogelijk moet weten **wanneer, waar en hoe** deze jachtmethode met succes beoefend kan worden.

Alvorens hier nader op in te gaan is het zinvol de bij deze jachtmethode behorende terminologie te verklaren. Het is niet bekend wanneer de jagende mens met deze jachtvorm begonnen is, maar jachthistorici gaan ervan uit dat de lokjacht, door imitatie van geluiden die reegeiten en -kalveren voortbrengen, dateert van vóór de periode waarin vuurwapens in zwang raakten. Met een mals beukenblad kon men, door dit met twee vingers tegen de onderlip te leggen en er overheen te blazen, het fiepen van geit of kalf nauwkeurig nabootsen. In het Duitse taalgebied, waar de oorsprong van deze jachtvorm ligt, heet dit blatten en noemt men deze jachtwijze Blattjagd. Dit laatste woord is vernederlandsd tot bladjacht. De handeling op zich wordt hier te lande echter fiepen genoemd, een klanknabootsend woord van de door het reewild voortgebrachte geluiden. De kunst van het fiepen met het beukenblad

beheersen nog slechts weinigen, het overgrote deel van de jagers gebruikt hiervoor een instrument zoals de Buttolo of de Rottumtaler ree-fiep.

Wanneer?

Om maar gelijk een wijdverbreid misverstand uit de weg te ruimen, de bladtijd loopt niet geheel parallel aan de bronsttijd. De eigenlijke bladtijd begint pas na het bereiken van het hoogtepunt van de bronst! Immers, tijdens de bronst zijn er als regel nog zoveel bronstige geiten voorhanden dat vrijwel elke bok - en zeker een ouder, dominant exemplaar - bij een geit staat en niet geïnteresseerd is in een 'vreemde vrouw'. Derhalve is de bladtijd die periode van de bronst waarin de bokken hun geslachtsdrift nog onvolledig bevredigd hebben en actief op zoek zijn naar nog niet beslagen en daardoor willige geiten of smalreeën. In onze contreien begint deze tijd ruwweg begin augustus.

Aanvang bronst

Echter, men kan ook onmiddellijk na aanvang van de bronst succes hebben met de fiep, aangezien in deze periode de bokken nog in goede conditie zijn en er relatief weinig geiten bronstig zijn. En omdat er in het jachtbedrijf geen wetten van Meden en Perzen bestaan, kan men ook tijdens de bronst een bok tot op schootsafstand nabij lokken. Dit doet men dan met de roep of angtschreeuw van het kalf waarop de geit zal reageren en naderbij komen met in haar kielzog vrijwel altijd de bok. Hierbij is het natuurlijk wel van belang dat men de geit aanroept vanuit de omgeving waarin ze naar alle waarschijnlijkheid haar kalf of kalveren heeft afgelegd. Staan bok en geit in het open veld, dan is het zinvol ze op deze wijze vanuit een bosrand of andere dekking aan te fiepen, waar meestal de kalveren afgelegd zijn. Vooral 's morgens wanneer het nat en kil is kan deze methode succes opleveren, omdat

de kalveren dan nog vaak in de warmere dekking verblijven. Staat een bok bij een smalree dan heeft deze aanpak geen enkele zin, want smalreeën reageren op de roep of angstschreeuw van het kalf in het geheel niet.

Invloeden

Het bronstgebeuren in ons Nederlandse laagland vangt ruwweg rond de twintigste juli aan, bereikt het hoogtepunt rond de vijfde augustus en duurt gemiddeld in afnemende mate voort tot rond de vijftiende augustus. Allerlei invloeden, zoals de weersomstandigheden of de conditie van het reewild zijn medebepalend voor deze periode en het verloop van de bronst. Recente Duitse onderzoeken hebben wel een constante aange-toond, namelijk dat een reegeit 67 dagen na het zetten van het kalf bronstig wordt. Tevens is duidelijk geworden dat in gebieden met extreem ruwe weersomstandigheden (zoals in het noorden van Scandinavië of in het hooggebergte van Centraal-Europa) de reebronst later begint en evenzo later eindigt. Voor ons - Nederlandse laaglandjagers - is dit gegeven niet van belang, maar wel dat gebleken is dat het bronstverloop en daaraan gerelateerd het op de fiep

springen van de bokken in gebieden met een intense recreatiedruk totaal anders verloopt dan in streken die door de mens gemedend worden.

Middaguren

In de eerstgenoemde streken (en dat is inmiddels bijna heel het Nederlandse grondgebied) drijven de bokken vrijwel uitsluitend tegen het vallen van de duisternis tot licht worden of soms bij lichte regen overdag wanneer 'natuur-minnend Nederland' in huis blijft. In rustige gebieden drijft een bok graag rond de middaguren, zo van elf uur 's morgens tot twee uur 's middags. Ze zijn dan uitgerust van de nachtelijke strapatsen en van nieuw elan voorzien. Dit drijven doen ze dan bij voorkeur in jong bos, waar ze naast voldoende zicht ook voldoende dekking hebben. In het algemeen staat het bronstgebeuren in de vroege ochtenduren op een laag pitje. De waarschijnlijke reden hiervoor is dat de bokken 's nachts danig in de weer geweest zijn met het achtervolgen van de geiten en het opnemen van lavei. Ze benutten dan de tijdspanne na het licht worden om weer op krachten te komen. Concluderend kan dus gesteld worden dat de lokjacht in ons land gedurende de

eerste helft van augustus het meeste succes op zal leveren wanneer deze in de late avonduren en in mindere mate rond de middag dan wel in de vroege ochtenduren beoefend zal worden.

Weeromslag

Succes bij het fiepen lijkt bovendien verzekerd wanneer na een periode van slecht weer (koude en regen) er een omslag ten goede komt met hoge temperaturen en barometerstanden. Dan komt alles wat bok heet uit de dekking om te drijven, waarbij ze vaak kriskras door elkaar heen rennen zonder acht op elkaar te slaan. In dat geval is het wel zaak er op tijd bij te zijn en er gebruik van te maken, want zo'n voorstelling heeft meestal geen reprise. In 1976 maakte ik een dergelijk fenomeen laat in de ochtend mee nabij Bad Arolsen in Waldeck. Met nog vijf vakantiedagen voor de boeg besloot ik de vinger recht te houden en ging tenslotte platzak naar huis omdat zich de daarop volgende dagen geen bejaagbare bok meer liet zien. Drukt, bijvoorbeeld tijdens de honds-dagen, de zomerhitte zwaar op het land dan drijven de veldreeën uitsluitend tijdens de relatieve afkoeling in de nacht. In het altijd beschaduwde en daardoor

Is er weinig dekking aanwezig, dan biedt camouflagekleding uitkomst

PRAKTIJKTIPS

koelere bos wil evenwel in die periode ook overdag nog wel eens een bok (of geit) op de fiep reageren.

Waar?

In ieder geval in jachtvelden waar voldoende reebokken hun sporen trekken. En het hier volgende lijkt een open deur, maar wil men tijdens de bladtijd oudere en vaak sterkere bokken met de fiep bemachtigen, dan zal men deze tot dat tijdstip moeten schonen. Vaak hoorde ik van medejagers dat zich op het fiepen slechts jong spul vertoonde. Bij navraag bleek even vaak dat ze de oervaders al in mei op de wei of kaalslag gestrekt hadden. Dat is en blijft zonde, want hoewel de inzichten omtrent reewildbeheer zich in de afgelopen decennia veranderd hebben, dienen deze oude slimmeriken zich wel te kunnen vererven. Om met succes de bladjacht te beoefenen, moet men natuurlijk zijn veld kennen en weten waar de bokken zich ophouden. Heeft men bij benadering

of - beter nog - nauwkeurig het dagverblijf van een bok vastgesteld, dan kan men zich - rekening houdend met windrichting en terreinomstandigheden - op zo'n honderd meter van de standplaats installeren om te gaan fiepen. Let hierbij goed op een zo mogelijk ongestoorde naderingsweg, bijvoorbeeld een schoon geveegd berispad, en zeker op de dekking die de uitgezochte locatie biedt. Bij de bladjacht is een goede dekking voor de jager belangrijker dan een open en ruim schootsveld. Uiteraard functioneert een hoogzit in deze altijd beter dan een grondaanzit, maar niet altijd beschikt men over deze mogelijkheid.

Geslachtsverhouding

Minstens van even groot belang in de keuze van de aanzitplaats is de nagestreefde geslachtsverhouding binnen de reewildstand in het omringende terrein of zelfs de omringende jachtvelden. Is deze sterk in het voordeel van het vrouwelijk reewild uitgevallen, hetgeen

wil zeggen dat voor elke bok van drie jaar en ouder vier tot zes geiten of smalreeën ter beschikking staan, dan zal de fiep alleen maar jonge bokken voor de buks brengen. De oude bokken zijn in dat geval volledig afgebronsd en uitgeput. Gebruikt men de bladtijd evenwel om uitsluitend of mede tot een getalsreductie van het mannelijke reewild te komen, dan vormt dit uiteraard geen bezwaar. Ook bij het jonge spul loopt dikwijls genoeg rond dat de selectieprocedure niet door behoort te komen.

Hoe?

Daadwerkelijk fiepen leert men niet uit een boek of uit de hierover verschenen literatuur. Er zijn CD's en DVD's over dit onderwerp in de handel, maar beter is het een lokjachtseminar bij te wonen of zich te wenden tot een in deze jachtvorm doorknede jachtvriend of medejager. Hierbij is het van doorslaggevend belang dat men oefent en blijft oefenen totdat men alle juiste toonhoogten en

Oudere bokken zullen eerst proberen wind te halen

Foto: Ton Heekelaar

Foto: Jacob Konter

geluidskarakteristieken van het fiepen perfect onder de knie heeft. Tevens dient men te weten wanneer men op de aanzit met het fiepen moet beginnen, hoe vaak men fiept en met welke intervallen dit moet gebeuren. Veel gemaakte fouten zijn te overdadig fiepen waardoor verstoring optreedt, fiepen naar van schrik afspringend reewild en vooral het verliezen van het geduld. Hoewel jonge bokken soms snel en onbevangen op de fiep reageren en zich aan de jager vertonen, zullen zeker de oudere exemplaren eerst proberen wind te halen door een omtrekkende beweging te maken en heimelijk in rustig tempo naderbij sluipen. Daarom wordt in de vakliteratuur sterk aanbevolen minstens een uur op de aanzitplaats te blijven en niet te snel van locatie te veranderen.

Aanspreken

Vertoont zich – al of niet in gezelschap van een geit- een bok, dan moet men bliksemsnel handelen. Tijd om met de verrekijker nauwkeurig aan te spreken is er niet bij. Die kan men bij de bladjacht dan ook maar beter thuis laten. De buks moet schotklaar in de hand liggen en het aanspreken moet gebeuren met behulp van de richtkijker op het wapen. Maakt men gebruik van een grondaanzit

dan zijn een goed geplaatst camouflage-scherm of aanzittentje en een correct op hoogte afgestelde schietstok onontbeerlijk. Hierbij dient uiteraard terdege rekening gehouden te worden met de windrichting en een veilige kogelvang.

Enerverend

Bladjacht is dus een hoogst enerverende vorm van reewildbejaging waarbij de deskundige doorzetter vaak voor verassing komt te staan en bij tijd en wijle ongekend weidmansheil kan hebben. In zijn latere leven zwoer de befaamde Oostenrijkse reeënjager Friedrich von Gagern deze vorm van

jacht af, omdat hij het uit ethische motieven niet verantwoord vond het reewild tijdens het liefdesspel te belagen. Hij vond hierin echter weinig navolging, de rechtgeaarde beoefenaren van de bladjacht houden tijdens het hoogtij van de bronst de vinger recht zodat het reewild zich gedurende deze periode onbelemmerd aan voortplanting en vererving kan wijden. ■

Gebruikte literatuur:

Diezels Niederjagd		1931
Birschen und Böcke	Friedrich von Gagern	1953
Mal so, mal so	Friedrich Karl von Eggeling	Jäger, augustus 2004
Aufs Blatten wenn	Friedrich Karl von Eggeling	Jäger, augustus 2007
Wenn der Jäger schreckt und fiept	Friedrich Karl von Eggeling	Jäger, juli 2008
Herangeblattet	Dr. Wolfgang Schulte	Jägermagazin, augustus 2010
Viel Lärm um's Kitz	Kristofer Hansson	Wild und Hund, juli 2011
DVD: Blattjagd mit Erich Marek, Deutscher Landwirtschaftsverlag		